

magazín pro přátele Zoo Brno

Zooreport

číslo 1
listopad 2021

• Kouzlo
hadů

4 Kouzlo hadů
Dokonalí predátoři

14 Mláďata
Klokani baby boom

9 Kouzlo hadů
Výjimečná užovka sanmartinská

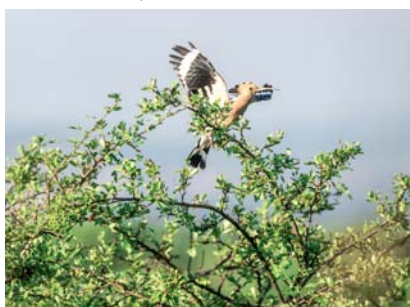
16 Mláďata
Odchov vzácných levhartů

10 Malé ohlédnutí
Prudký rozmach adopcí

18 Záchrané projekty
Dudci opět zahníždili

12 Malé ohlédnutí
Projekt Nakrm mě

20 Jedinečný zážitek
Virtuální expedice

magazín pro přátele Zoo Brno
Zooreport

listopad 2021
číslo 1/21, ročník XXIII
vychází čtyřikrát ročně
MK ČR E 17723

Vydavatel:

Zoo Brno a stanice zájmových činností, p. o.
U Zoologické zahrady 46, 635 00 Brno,
Česká republika
IČ: 00101451
tel.: +420 546 432 311
fax: +420 546 210 000
e-mail: zoo@zoobrno.cz

Nakladatel:

Moravské zemské muzeum
Zelný trh 6, 659 37 Brno
IČO: 00094862

Adresa redakce:

Zoo Brno a stanice zájmových činností, p. o.
redakce Zooreportu
U Zoologické zahrady 46, 635 00 Brno,
Česká republika
tel.: +420 546 432 370
fax: +420 546 210 000
e-mail: vanac@zoobrno.cz

Redakční rada:

Mgr. Jana Galová, Bc. Jana Hadová,
MVDr. Martin Hovorka, Ph.D. (předseda
redakční rady), Ing. Miroslava Piškulová,
Bc. Eduard Stuchlík a Mgr. Michal Vaňáč
(vedoucí redaktor).

Autorem neoznačených fotografií je
Bc. Eduard Stuchlík.

Ilustrace: Natálie Staňková.

Náklad:

1800 ks v české verzi
200 ks v anglické verzi

První strana:
Bojga hnědá (*Boiga irregularis*).
Foto: Petr Šrámek

NEPRODEJNÉ

EDITORIAL

Milé čtenářky,
milí čtenáři,
vážení příznivci
brněnské zoo,

jsme nesmírně vděční za to, že vás máme. Každého jednoho z vás. Už loni jsme věděli, že zavření zoo bude mít negativní vliv také na rok letošní. Bohužel jsme měli pravdu. Nepříznivou situaci umocnilo další dlouhé období, kdy do zoo nemohl přijít žádný návštěvník. Nakonec se nám vše podařilo zvládnout. Už jsem na tomto místě děkoval v roce předchozím, musím ale poděkovat znovu. Bez vás bychom si vůbec nedokázali představit, že by se nám to podařilo. Ale jsme tu, i když s několika omezeními.

I v roce 2021 vyjde méně vydání časopisu Zooreport, konkrétně dvě. Doufám, že nás i tentokrát pochopíte. Snažíme se přesunout maximum finančních příspěvků tam, kde jsou nejvíce potřeba. Do roku následujícího uvažujeme o změnách. Pokud nějaké nastanou, určitě dáme vědět. Nicméně už teď mohu napsat, že se budeme snažit vás o dění v zoo informovat co nejvíce.

A nyní už k obsahu tohoto čísla. V mém okolí znám několik lidí, kteří hady nemají rádi. Pokud to vyjádřím velmi jemně. Je to velká škoda, jsou to úžasní tvorové zasluhující naši pozornost. Mají řadu pozoruhodných vlastností, o nichž se můžete dočíst hned v prvním článku. Pěvně věřím, že po jeho prostudování mohou odpůrci hadů změnit pohled na tyto úchvatné živočichy.

Následující článek se věnuje jednomu specifickému poddruhu hada, který chováme jako jediní v Evropě. Najít ho můžete v Exotáriu, jeho přirozeným domovem je ale severovýchod Spojených států amerických. Více informací najdete na straně devět.

Po exkurzi do hadí říše se podíváme na to, jak jsme zvládli předchozí měsíce. A bude to hodně o vaší pomoci. Loňské adopce, nejoblíbenější zvířata, návštěvnost. Kromě toho se podíváme i na nový projekt, který jsme v této souvislosti spustili. Jeho přínosem je zejména to, že je možné přispívat menší částku na konkrétní krmení u konkrétního zvířete.

Další dva texty jsou o mláďatech. Jednak se budeme soustředit na malé klokany v průchozí expozici, také se ale blíže seznámíme se samci levharta cejlonského. Ti na svět poprvé nakoukli na začátku června. Jak možná víte z našich fotografií a videí na sociálních sítích, jejich matka se o ně vzorně stará, a navíc to dokáží být pěkní rošťáci.

Snad se mohu přiznat, že velkou radost mám ze záchranných programů. Jedním z nich je ten, který se věnuje ochraně dudků chocholatých na jižní Moravě. Jeho hlavním posláním není

jen snaha o posílení populace dudků, ale také příspěvek k větší druhové rozmanitosti v místech, která tito ohrožení ptáci obývají. Spolu s dudkem jsou totiž přirozeně chráněny i další druhy, které žijí na krátkostébelnatých stepích, a to nejen hmyz, ale například oba vzácné druhy našich bramborníčků nebo tuhyk obecný. Postupně se tak zvyšuje jak rozmanitost, tak četnost jednotlivých zástupců rostlinné i živočišné říše v krajině. A jako bonus k tomu všemu vylétla ze speciálních budek pro dudky další generace těchto krásných opeřenců.

Ještě prozradím, že v příštím čísle Zooreportu vás necháme nahlédnout pod pokličku jiného záchranného projektu. Máte se opravdu nač těšit. Teď už ale přeji příjemné čtení.

Michal Vaňáč

KOUZLO HADŮ

Na světě asi není živočich, který by v lidech vyvolal tolik různorodých emocí, jako had. Už od pradávna člověka provází had jako symbol, a to napříč kulturami. Z hlediska symboliky v naší kultuře je had velmi komplikovaným tvorem, což možná jen zrcadlí vztah lidí k němu. Jednoho pohled na hada děsí, jiný je jím fascinován a přitahován.

Kult hada bychom nejspíš našli ve všech kulturách a náboženstvích starověkých civilizací. Vzpomeňme třeba hada, který nabídnul Evě a Adamovi jablko poznání, hada na Aeskulapově holi na symbolu lékařství, někomu se vybaví Uroboros – had požírající si ocas a tvořící tak kruh či bohyně starého Egypta Merseger, která měla kobří hlavu. Především je to však zvíře lidstvem hluboce nepochopené a z nezna-

losti, jak jsme se přesvědčili u mnoha dalších živočichů, plyne často (mnohdy zbytečný) strach.

Jsou (skoro) všude!

Hadů dnes věda zná více než 3 400 druhů. Žijí na všech kontinentech kromě Antarktidy. Potkat hady však nemusíte jen na pevné zemi, existují i druhy mořské. Ačkoliv se vyskytují i v zemích, kde jsou tuhé zimy, všich-

ni hadi jsou, ostatně jako všichni plazi, ektotermní zvířata. To znamená, že mají tělesnou teplotu závislou na teplotě prostředí, ve kterém se nacházejí. Aby byli schopni metabolismu, upravují své chování tak, aby byli nahřátí na svou „provozní“ teplotu. Odborně tomu můžeme říkat behaviorální termoregulace. Není proto vůbec přesné tvrdit o plazech, že jsou studenokrevní. Kdepak, jejich snahou je mít krev teplou tak, aby byli schopni aktivity. Pokud takový had žije v místech, kde jsou chladné měsíce, musí se umět uchýlit k hibernaci. V tomto stavu, který se dá zjednodušit jako stav strnulosti a velmi zpomaleného metabolismu, had přechází v úkrytu, dokud nepřijde zase teplo. Však se neříkávalo náhodou, že „na svatého Jiří vylézají hadi a štíři“. Tropické hady toto samozřejmě netrápí. A taky jich je více druhů než těch v mírném pásmu.

◀ *Mláďata anakondy velké.* Foto: Petr Šrámek

Krajta mřížková se svou kořistí (netopýrem). Foto: Petr Šrámek

Zmije obecná. Foto: Petr Šrámek

Hroznýš královský. Foto: Petr Šrámek

Dokonalí predátoři

Všichni hadi jsou lovíci predátoři. Jsou mezi nimi ale i specialisté, kteří by v chovu myškou pohrdli a krmí se výhradně jinými hady, rybami, hmyzem nebo dokonce žížalami a vejci. Většina hadů však má v tomto ohledu jedno společné. Dovedou přečkat celkem dlouhou dobu bez potravy. Samozřejmě zde platí většinou úměra, že čím větší had je (a čím lépe nakrmený naposledy byl), tím déle nemusí jíst. Taková doba může trvat i několik měsíců. Aby se had dokázal uživit, musí mnoho umět. Má smysly, reflexy a výbavu, které mu umožňují detekovat, ulovit a pozřít kořist. A některé jsou mezi obratlovci výhradně hadí. Tak třeba krajty a chřestýši mají nad tlamou zvláštní jamky s termoreceptory, kterými ví o přítomnosti savce či ptáka (mají běžně vyšší tělesnou teplotu než okolí) i na vzdálenost až několika metrů. Všichni hadi mají zvláště stavěné čelisti, umožňující jim pozřít kořist násobně širší, než je jejich tlama. Nejsou totiž pevně srostlé s lebkou, dokonce i horní čelist je s lebkou spojená jen vazy a svaly.

Mořský had vlnožil užovkový. Foto: Petr Šrámek

A tak jsou velmi pohyblivé a roztažitelné. Díky tomu je anakonda schopná polknout kapybaru nebo kajmana, popř. vejcožrout celé vajíčko s pevnou skořápkou. Tu pak, mimochodem, rozbije výrůstky na obratlích. Obsah vejce putuje dál trávicím traktem, zatímco rozbitou skořáčku had vyplivne. Potravu skutečně nežvýkají, jen ji posouvají do krku za

pomoci pohybů hlavou a tlamou. Zahnuté zuby směrem vzad také pomáhají.

A co ti jedovatí?

Když je řeč o zubech, musí nutně přijít na řadu informace o hadech jedovatých. Z celkového počtu druhů hadů je jedovatých jen menší část. Různé zdroje uvádějí čísla kolem 400 až 600 druhů, při-

čemž se odhaduje, že člověka na životě může ohrozit přibližně polovina z nich. V zásadě jedovaté hady můžeme rozdělit podle účinku jedu. Známe hadí jedy se složkami neurotoxickými, hemotoxickými a cytotoxickými, přičemž většinou jedna z komponent převažuje charakteristicky pro určitou čeleď hadů. Z hadů žijících na území České republiky tvoří jed jen zmije obecná (*Vipera berus*).

Mateřská péče

Náš jediný jedovatý had je ostatně velmi zajímavý tvor. Je to nejrozšířenější druh suchozemského hada na světě. Tajemstvím jejího úspěchu je patrně způsob rozmnožování. Zmije totiž neklade vejce, je živorodá. Vejce zůstávají v těle matky a jsou vyživována primitivní placentou. Díky tomu může zmije obecná žít i v chladných oblastech, vajíčka nejsou odkázána na rozměry počasí uložena někde v substrátu, ale samice zárodky zásobuje teplem vlastním, které si udržuje výše zmíněným chováním. Živorodí jsou také mořští hadi, někteří

vodní hadi, ale třeba i hroznější nebo všechny čtyři druhy anakond. Ti ostatní, a bude jich většina, jsou vejcorodí. Jejich mateřská péče spočívá ve výběru vhodného místa ke kladení a následné inkubaci vajíček. A to není nic jednoduchého. Proto některé druhy svá vajíčka

po kladení hlídají. Takové krajty se často stáčí tělem kolem své snůšky a dokonce ji i zahřívají chvěním svalů. Neznalému pozorovateli pak může připadat, že takový had má škytavku. Dokud se vajíčka nevylíhnou, samice neloví a snůšku opustí jen, aby se nahrála.

Pakobra páskovaná. Foto: Petr Šrámek

Krajta diamantová. Foto: Petr Šrámek

Není snadné vepsat tak pestré a obsáhlé téma, jako jsou hadi, do jediného čísla časopisu. A tak si na závěr můžeme připomenout pár zajímavých rekordů a kuriozit, na které se návštěvníci v zoologických zahradách často ptají:

Nejdelší

Záznamy tvrdí, že nejdelšími hady jsou krajty mřížkované (*Python reticulatus*). Konkrétní čísla je však složité vypátrat, protože důvěryhodné zdroje a záznamy v nich jsou často zpochybňovány. Zoo Pittsburgh tvrdí, že měla v chovu krajtu dlouhou 9,15 m. Říkali jí Colossus. Tato informace byla však podrobena kritice odbornou veřejností, a tak si raději musíme vystačit s krajtou Medusou dlouhou 7,67 m, která žila v chovu v Missouri a zapsala se do Guinessovy knihy rekordů. Pokud bychom měli jmenovat nejdelšího jedovatého hada, tak bez zaváhání můžeme jmenovat kobru královskou (*Ophiophagus hannah*) z jihovýchodní Asie. Existuje záznam o jedinci drženém v Londýnské zoo v roce 1930, který měl 5,71 cm při hmotnosti téměř 12 kg.

Nejtěžší

Prvenství v těžké váze má anakonda velká (*Eunectes murinus*), žijící v Jižní

Chřestýšovec (*Tropidolaemus subannulatus*). Foto: Petr Šrámek

Americe. Odhaduje se, že 8 m dlouhá anakonda by měla v průměru vážit 200 kg. Mezi jedovatými hady pak má největší váhu chřestýš diamantový (*Crotalus adamanteus*), který při délce 2,5 m může dosáhnout až 13 kg.

Nejstarší

Možný dosažitelný věk se u hadů liší druh od druhu. Běžně chovaná užovka červená (*Pantherophis guttatus*) se v lidské péči dožívá 15 až 20 let. Velké druhy se ale dožívají ještě vyššího věku. Známe případ hroznýše královského (*Boa constrictor*), který se dožil 40 let. Jmenoval se Popeye (Pepek) a žil v zoo Philadelphia v USA.

Nejdelší jedové zuby

Nejdelší jedové zuby mají zmije gabonské (*Bitis gabonica*). Jejich čelisti jsou vyzbrojeny zuby dlouhými 5 cm.

Nejdelší hadí hladovka

Už jsme si řekli, že hadi za jistých okolností dokážou přežít velmi dlouho bez potravy. Světový rekord v hladovce má krajta mřížkovaná (*Python reticulatus*). Jedinec měřící 6,45 m nepřijal potravu neuvěřitelných 910 dní. Bohužel potom uhynul.

Ing. Eva Karbanová

Kobra jávská. Foto: Petr Šrámek

Představujeme unikátní druh.

UŽOVKA SANMARTINSKÁ

Tato jedinečná užovka našla svůj domov v Tropickém království. Foto: Petr Šrámek

V pavilonu Tropické království je k vidění výjimečný, atraktivně zbarvený a mohutný had. Jedná se o užovku sanmartinskou (*Pituophis catenifer*), konkrétně o poddruh *Pituophis catenifer deserticola*.

„Celý druh je v evropských zoo velmi vzácný a tento poddruh nechová kromě nás žádná jiná evropská zoologická zahrada. Užovky sanmartinské jsou známé svým velmi hlasitým syčením, které produkují prostřednictvím speciální úpravy dýchacího aparátu, hrtanové příklopky,“ uvedl kurátor chovu plazů Zoo Brno Petr Šrámek.

V případě ohrožení se esovitě stácejí, zvedají přední část těla a výrazně se zplošťují, také při tom chrastí koncem ocasu. Velmi kvalitně tak tento nejedovatý druh napodobuje obrannou pozici jedovatých chřestýšů, proto je bohužel lidmi občas zabíjen v domněnání, že se

jedná právě o nebezpečného chřestýše. Užovky sanmartinské jsou rozšířené od Kanady po Mexiko, námi chovaný poddruh má těžiště výskytu na severovýchodě Spojených států amerických. Vyhledává různé biotopy od Mohavské pouště až po lesy, ale upřednostňuje otevřená stanoviště. V přírodě hraje důležitou roli tím, že omezuje populace drobných hlodavců, z nichž mnoho je považováno za významné škůdce.

V Zoo Brno chováme dospělou samici a aktuálně sháníme i samce. Nicméně to vzhledem k počtu chovaných zvířat v jiných institucích není lehký úkol.

Michal Vaňáč

Užovky sanmartinské jsou rozšířené od Kanady po Mexiko, námi chovaný poddruh má těžiště výskytu na severovýchodě Spojených států amerických. Foto: Petr Šrámek

Brněnská zoo zaznamenala v roce 2020 zvýšený zájem o adopce zvířat a zážitkové programy

Velkými oblíbenci jsou u návštěvníků také surikaty. Foto: Matyáš Slavík

V prvním letošním čísle Zooreportu, i když vychází až na podzim, zhodnotíme rok loňský. Kvůli koronavirové pandemii byla naše zahrada pro veřejnost uzavřena téměř čtyři měsíce (přesně 112 dnů) z roku 2020. Přesto jsme v letních měsících zaznamenali rekordní návštěvnost v historii zahrady vůbec a nárůst zájmu o adopce zvířat a zážitkové programy.

V roce 2020 navštívilo Zoo Brno celkem 263 479 lidí, což je pokles oproti roku 2019, kdy jich přišlo 331 298. Nicméně jen v měsících červenec, srpen a září dorazilo do zahrady celkem 157 453 návštěvníků. „Lidé využili

Mniší horu jako ideální místo pro celodenní výlet nebo odpolední procházku. Velké poděkování patří také těm, kteří v minulém roce finančně podpořili Zoo Brno formou adopce zvířat. Rok 2020 byl v tomto ohledu uni-

kátní, protože právě v adopcích jsme zaznamenali v porovnání s rokem 2019 nárůst o 100 %. Svědčí to o tom, že naše zoo má své příznivce, kteří na nás mysleli i v době, kdy se zájem médií i veřejnosti upínal na problematiku koronaviru. Jsme za to moc rádi a patří jim za to velké poděkování,“ komentoval projevenou solidaritu ředitel Zoo Brno Martin Hovorka.

V roce 2019 činil celkový počet adopcí 518 v souhrnné hodnotě 1 453 000 Kč a v roce 2020 to bylo 953 adopcí v cel-

Častou volbou u adoptivních rodičů je i medvěd kamčatský.

Foto: Matyáš Slavík

kové hodnotě 2 969 000 Kč. Průměrný příspěvek se zvýšil z 2704 na 3076 Kč. K TOP adoptivním zvířatům patřili i loni vlci arktičtí, surikaty a pandy červené. Adoptivní rodiče si mohli užít letošní tradiční srpnový Den adoptivních rodičů. Zvýšený zájem byl v roce 2020 také o nabídku zážitkových programů. V roce 2019 činil výtěžek z těchto pro veřejnost atraktivních programů 373 000 Kč a v roce 2020 to bylo celkem 469 000 Kč. A to i přesto, že byla zahrada otevřena pouze osm měsíců.

V době, kdy byla zahrada uzavřená, jsme využili různých možností on-line komunikace s našimi příznivci, zejména na sociální sítích formou komentovaných krmení. A máme velkou radost, že vám naše nové akce v on-line prostoru líbily.

Monika Brindzáková

Cena adopce jednotlivých zvířat je různá, a to podle toho, jaké jsou náklady na krmivo. Ceny začínají na částce 500 korun. Nejdražší je lev konžský (na snímku), jehož adopce vyjde na 60 tisíc korun.

Foto: Matyáš Slavík

Nejvíce adoptovaným zvířetem je v Zoo Brno vlk arktický.

Foto: Matyáš Slavík

Projekt Nakrm mě jsme odstartovali v dubnu tohoto roku. Foto: Kristýna Božková

Zoo Brno se změnilo na nákupní centrum

Novinkou brněnské zoologické zahrady je v letošním roce projekt Nakrm mě. Jedná se o virtuální nákupní košík na e-shopu www.brnoid.cz/cs/zoo, kde je možné nakoupit vhodnou potravu pro vybraná zvířata. Lidé tak mohou i malou částkou přispět na chov zvířat a zároveň se dozvědět, co jednotlivým druhům nejvíce chutná.

„V době, kdy byly zoologické zahrady zavřené, jsme se snažili zůstat v kontaktu s veřejností alespoň prostřednictvím našich sociálních sítí. Jsme velmi vděční za obrovskou vlnu solidarity, která se projevila zvýšeným zájmem o adopce zvířat. Ale chtěli jsme zábavnou a zároveň naučnou formou umožnit našim fanouškům přispět třeba jen malou částkou na provoz zoo,“ řekl ředitel Zoo Brno Martin Hovorka.

Jak na to? Stačí vybrat zvíře, které chcete nakrmit, zvolit vhodné položky

z jeho jídelníčku, množství této potravy a zaplatit. Tedy úplně stejně, jako v kterémkoliv jiném on-line obchodě s potravinami. Systém následně na zadaný e-mail odešle tzv. zooúčetku. Web BrnoID.cz není určený jen pro obyvatele Brna, ale prakticky pro všechny. Pokud někdo nepochází z jihomoravské metropole a nemá na BrnoID.cz svůj profil, stačí zadat jen e-mail, heslo a může pohodlně nakupovat.

Nakoupit můžete například pro ledního medvěda nebo pandu červenou:

Ahoj, já jsem lední medvěd a jsem ohrožený druh. Můj domov se mi totiž rozpouští pod tlapami, ale neztrácím naději a věřím, že se tání ledovců podaří zastavit a moji kamarádi v Arktidě budou v bezpečí. V přírodě lovíme tuleně, běluhy a nepohrdneme ani mrtvou velrybou, vyvrženou na břeh. Tady v zoo dostávám různé druhy ryb i maso. Pro zpestření dostávám i troch ovoce či zeleniny.

Ahoj, já jsem červená panda. I když jsem šelma, tak jsem vegetarián. Sice občas slupnu nějakého malého živočicha, ale hlavní složkou potravy je bambus. Tady v zoo mi dávají čerstvý bambus každý den, ani nevím, kde takové množství berou. A kdyby mi to náhodou nestačilo, dostávám ještě bambusovou kaši s nastrohaným jablíčkem

Nakoupit můžete například pro ledního medvěda nebo pandu červenou. Foto: Matyáš Slavík

200 Kč

QR Platba

500 Kč

QR Platba

libovolně

QR Platba

Další rychlou možností, jak pomoci Zoo Brno, je přímá platba přímo z telefonu prostřednictvím svého mobilního bankovníctví.

Foto: Zoo Brno

a bambusové granule. Jako dobrůtku dostávám v malém množství ovoce.

Další rychlou možností je přímá platba přímo z telefonu prostřednictvím svého mobilního bankovníctví. Stačí otevřít aplikaci, naskenovat QR kód z webu Zoo Brno, všechny údaje se automaticky načtou, a odeslat. Darovat

lze 200 Kč, 500 Kč nebo libovolnou částku. Za všechny příspěvky moc děkujeme! Ač se možná nezdá, s následky několika uzavření se určitě budeme potýkat ještě v dalších letech. Proto si každé pomoci opravdu vážíme.

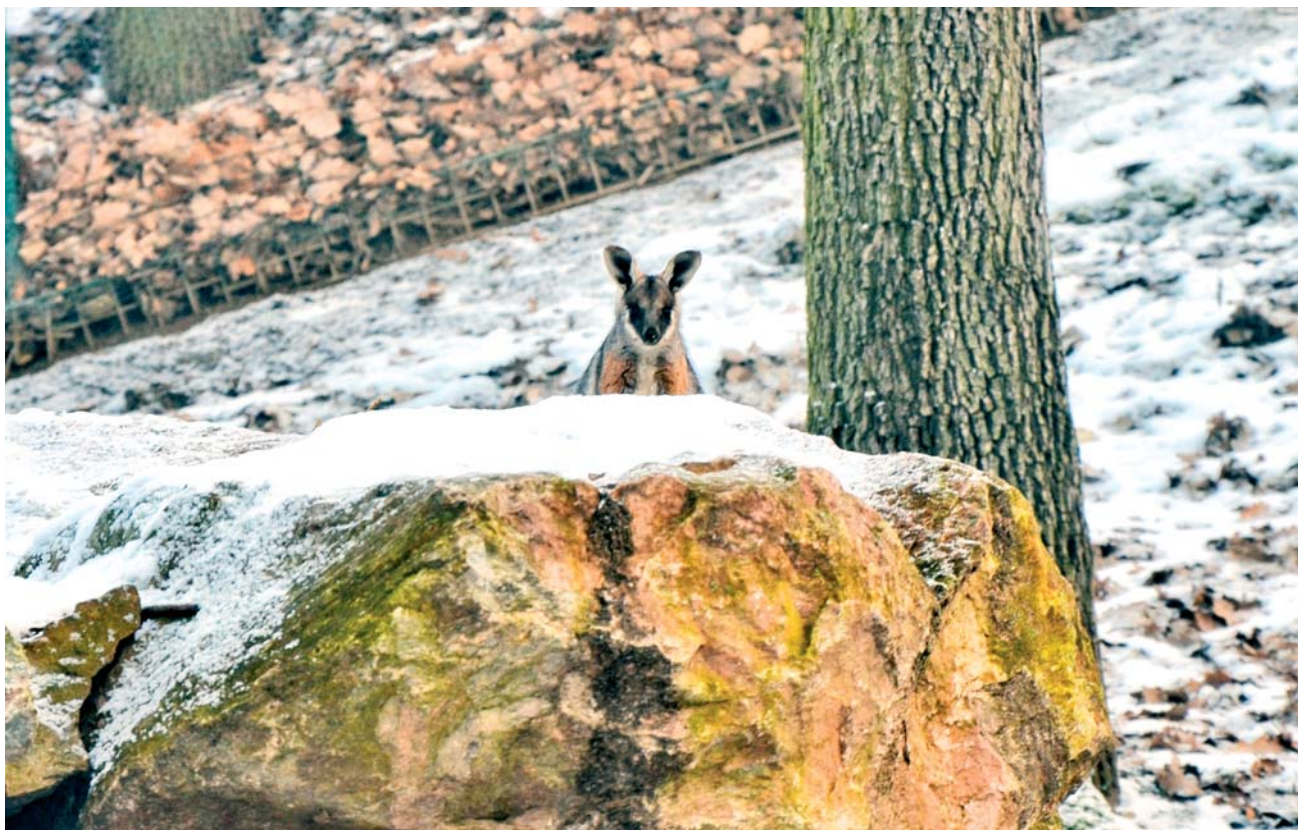
Monika Brindzáková

Jak na to? Stačí vybrat zvíře, které chcete nakrmit, zvolit vhodné položky z jeho jídelníčku, množství této potravy a zaplatit.

Foto: Kristýna Božková

Klokaní baby boom

Na začátku roku opustila bezpečí mámina vaku první samička klokana žlutohého. Foto: Michal Vaňáč

Průchozí expozice klokanů v brněnské zoo zažila na jaře baby boom – celkem čtyři mláďata. V lednu opustila bezpečí mámina vaku první samička klokana žlutohého a postupně se přidalo i další mláďe. A pozadu nezůstali ani klokaní bažinní.

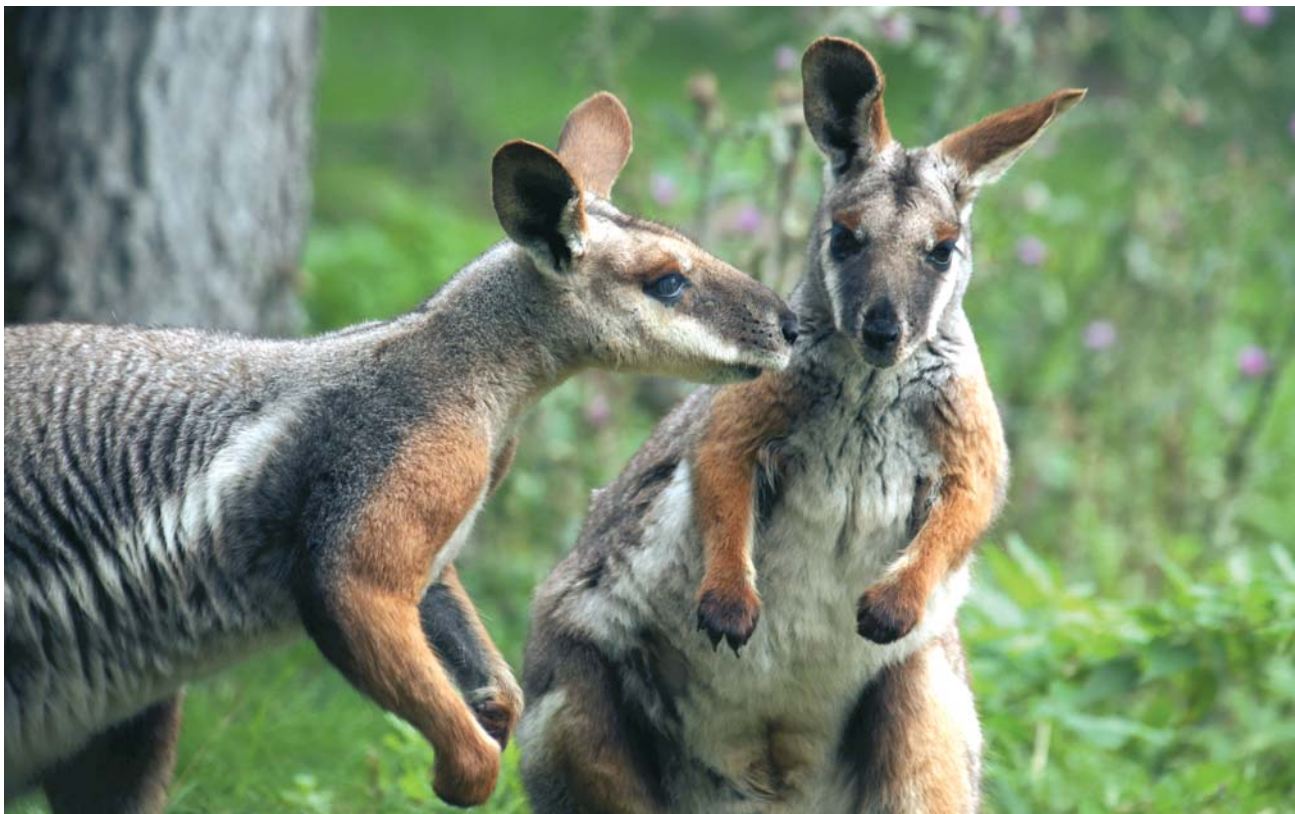
„Dvě žlutohý a dvě bažinná mláďata se narodila již v minulém roce, ale od té doby se vyvíjela ve vacích. Letos se do nich vracela pouze v případech, že se cítila ohrožena. Postupně také přecházejí z mateřského mléka na samostatnou stravu. Celkem tak máme v expozici jedenáct klokanů,“ řekla chovatelka Jana Moravcová.

Samice klokanů mohou zabřeznout v kteroukoliv roční dobu, mláďata se rodí slepá, holá a se zakrnělými končetinami a následně se vyvíjí v mámině vaku. „U klokanů žlutohých je to přibližně 200 dnů, u bažinných asi 250. Chov obou těchto druhů je koordinován v rámci EAZA a starší mláďata již

Samice klokanů mohou zabřeznout v kteroukoliv roční dobu.

Foto: Michal Vaňáč

Klokany žlutonohé chová devět evropských zoologických zahrad. Foto: Eduard Stuchlík

v letošním roce poputují do jiných zahrad,“ dodala kurátorka chovu savců Šárka Mikátová.

Brněnská zoo chová klokany žlutonohé jako jediná v ČR a jejich chov byl zahájen v roce 2015. V následujících letech k nim do výběhu přibyli také klokani bažinní. Aktuálně čítá skupina brněnských klokánů žlutonohých dvě chovné samice, jednoho chovného samce, jedno roční mládě a dvě nová mláďata. Dvě chovné samice, jeden chovný samec a dvě nová mláďata tvoří skupinu klokánů bažinných.

Monika Brindzáková

Klokan bažinný má tmavohnědou srst, tmavší končetiny a ocas, světlejší žlutavé břicho a často žlutý proužek na tvářích. Foto: Matyáš Slavík

V brněnské zoo se narodila dvojčata levharta cejlonského

A když už jste si přečetli o malých klokanech, doplníme další chovatelský úspěch brněnské zoo. V pondělí 7. června porodila levhartice Nayana dvě mláďata. V prvních dnech jejich života se o ně vzorně starala, ostatně stejně jako v předchozím případě. Jedná se totiž o druhý odchov desetileté Nayany a stejně starého samce Daana.

„Za posledních dvacet let se v naší zoo vystřídalo devět levhartů cejlonských, ale až Nayana a Daan vytvořili stabilní a harmonizující pár. Mláďat tohoto poddruhu levharta se v zoolo-

gických zahradách nerodí mnoho, proto z nich máme stejnou radost jako při prvním odchovu v roce 2017,“ řekl ředitel Zoo Brno Martin Hovorka.

Chov levhartů cejlonských je v rámci EAZA (Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií) řízen jako EEP (Evropský záchovný program), ve kterém je aktuálně několik desítek zvířat. Ročně se v rámci EEP narodí pouze několik jedinců, odchov brněnského páru je tak pro program a populaci levhartů cejlonských velmi cenným příspěvkem.

„Nayana se o dvojčata od první chvíle vzorně stará, mláďata jsou vitální a pravidelně pozorujeme kojení. I přesto je u každého odchovu prvních čtrnáct dnů kritických, kdy pečlivě sledujeme každou změnu. Ale s ohledem na to, že je to Nayanin druhý porod, věříme, že vše dopadne dobře,“ vysvětlila krátce po porodu kurátorka chovu savců Šárka Mikátová. Ukázalo, že měla pravdu a malí levharti (oba jsou to samci) už nyní pravidelně dělají radost návštěvníkům. Často si spolu hrají a leckdy také zkouší trpělivost své mámy.

Samec Daan a se narodil v roce 2011 v Burgers' Zoo v nizozemském Arnhe-

Dvě mláďata levharta cejlonského se narodila 7. června. Foto: Eduard Stuchlík

Chov levhartů cejlonských je v rámci EAZA (Evropská asociace zoologických zahrad a akvárií) řízen jako EEP (Evropský záchovný program). Foto: Eduard Stuchlík

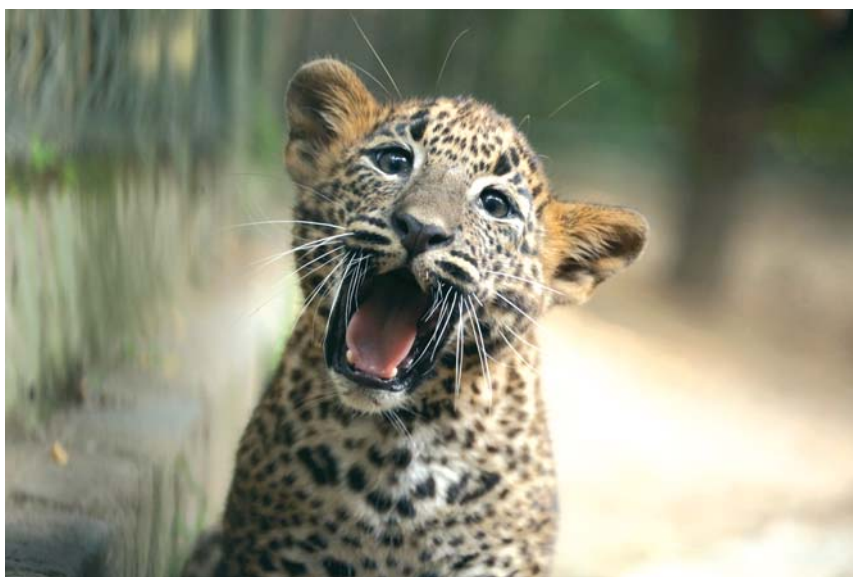
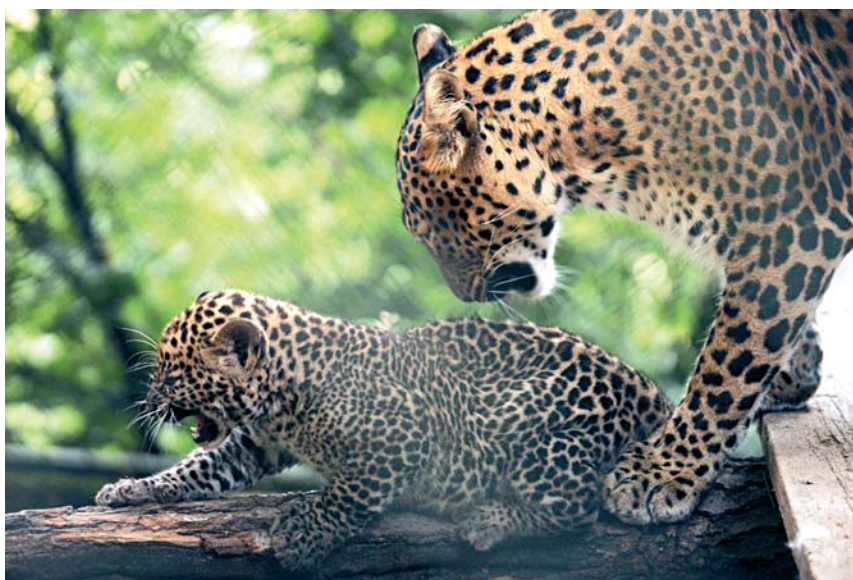
Pro samici Nayanu je to už druhý úspěšný odchov. Foto: Eduard Stuchlík

mu a Nayanu ve stejném roce v bratislavské zoo. Sameček a samička z jejich prvního vrhu odešli do Zoo Ostrava a Zoo Jihlava.

Ve volné přírodě se levharti cejlonští vyskytují na ostrově Srí Lanka, podle odhadů IUCN (Mezinárodní svaz ochrany přírody) jich zde zbývá jen něco mezi 750 a 900 jedinců a poddruh je proto veden na Červeném seznamu jako ohrožený. Typickým znakem levhartů jsou černé skvrny na jinak žlutohnědé srsti. Každý jedinec je naprosto jedinečný a nenašli byste dva levharty se stejnou kresbou. Kromě toho je u nich patrný pohlavní dimorfismus. Samice jsou výrazně drobnější než samci, u kterých pak může váha dosahovat i 65 kilogramů. Jsou to samotáři s převládající noční aktivitou. Jejich doménou je zejména pohyb ve větvích stromů. Samice jsou březí asi tři měsíce a obvykle rodí dvě mláďata.

Monika Brindzáková

Malí levharti si spolu často hrají a leckdy také zkouší trpělivost své mámy. Foto: Eduard Stuchlík

Ochrana dudků chocholatých zdárně pokračuje

Celkem dvacet pět mláďat za čtyři roky. To je výsledek projektu Zoo Brno na ochranu dudka chocholatého na jižní Moravě. Po loňské velmi úspěšné hnízdní sezóně obsadili letos dudci dvě budky na jedné z pěti vybraných lokalit. V červnu se v nich vylíhlo šest mláďat.

V červnu se ve speciálních budkách, které nainstalovali pracovníci Zoo Brno, vylíhlo celkem šest malých dudků. Foto: Petr Šrámek

Populace dudků v České republice je sice stabilizovaná, ale čítá pouze 70 až 140 párů.

Foto: Matyáš Slavík

Populace dudků v České republice je sice stabilizovaná, ale čítá pouze 70 až 140 párů. Hlavní příčinou nízkého počtu dudků je ztráta jejich přirozeného životního prostředí a nevhodné hospodaření se zemědělskou půdou. „Hlavním posláním tohoto záchranného programu je nejen snaha o posílení populace dudků, ale také příspěvek k větší druhové rozmanitosti v místech, která tito ohrožení ptáci obývají,“ vysvětlil koordinátor projektu a kurátor chovu ptáků Zoo Brno Petr Suvorov.

Spolu s dudkem jsou totiž přirozeně chráněny i další druhy, které žijí na krátkostébelnatých stepích, a to nejen hmyz, ale například oba vzácné druhy našich bramborníčků nebo tuhýk obecný. Postupně se tak zvyšuje jak rozmanitost, tak četnost jednotlivých zástupců rostlinné i živočišné říše v krajině.

„Dudky, jako typického zástupce našeho ptactva, lidé dobře znají, a proto má projekt své stálé příznivce a podporovatele. Je to jeden ze čtyř záchranných projektů Zoo Brno, na které může veřejnost finančně celoročně finančně přispívat,“ doplnil terénní pracovník projektu Petr Šrámek.

Na podporu ochrany dudka chocholatého čerpá Zoo Brno finance z Programu péče o krajinu Ministerstva životního prostředí, které ovšem pokryjí jen část nákladů. Projekt je také financován z Fondů EHP a Norska 2014–2021 – program CZ-ENVIRONMENT. Tato dotace pomůže zajistit dvě nové lokality.

Za každý finanční dar ze strany veřejnosti budeme velmi vděční. Na záchranné programy Zoo Brno můžete přispět prostřednictvím této sbírky na účet: 295947196/0300.

Dudci obývají otevřenou krajinu luk a pastvin s malými skupinami stromů, kde obsazují prázdné dutiny. Na rozdíl od datlů nemají zobák uzpůsobený k tesání a nemohou si tedy vytvářet vhodná hnízdiště sami. Jihomoravští ochranáři proto v roce 2017 po vzoru svých kolegů z Rakouska vytipovali pět lokalit pro umístění tzv. dudníků, které poskytují ptákům možnost nových hnízdišť. Budky pak pravidelně monitorují a v případě potřeby opravují.

Hlavní příčinou nízkého počtu dudků je ztráta jejich přirozeného životního prostředí a nevhodné hospodaření se zemědělskou půdou.

Foto: Matyáš Slavík

Projektoví partneři Zoo Brno poté obstarávají praktický management potravních stanovišť.

„Z pochopitelných důvodů neuvádíme jejich přesná umístění, aby měli ptáci klid na případné hnízdění. Dudek na zimu odlétá do Afriky a na dlouhé cestě ho čeká mnoho nástrah – může padnout za oběť predátorům, ale může se stát také snadným terčem lovců, kteří každoročně vyvražďují populace migrujících ptáků. O život tak přicházejí zpěvní ptáci, ale také čápi, dravci či pelikáni. Jsme rádi, že můžeme dudkům vytvářet vhodné podmínky aspoň v jejich potravní nícě a umožnit jim v klidu vyhnízdit,“ dodal Petr Suvorov.

Monika Brindzánková

Dudci obývají otevřenou krajinu luk a pastvin s malými skupinami stromů, kde obsazují prázdné dutiny. Foto: Matyáš Slavík

Staňte se součástí divoké přírody!

VIRTUÁLNÍ EXPEDICE ZOO BRNO

Jedinečný zážitek v centru Brna.

Radnická 6
(vedle Staré radnice)

Pondělí - Neděle
10:00 - 18:00

**ZOO
BRNO**

B | R | N | O

STATUTÁRNÍ MĚSTO BRNO
FINANČNĚ PODPORUJE ZOO BRNO A STANICI ZÁJMOVÝCH ČINNOSTÍ,
PŘÍSPĚVKOVOU ORGANIZACI